

Kunsend.

"Eversleigh".
Ipswich Road,
Woodbridge,
Suffolk,
Anglujo.

2. 1. 32.

Tre estimataj sinjoroj,

pri la Ligo de Nacioj kaj Helplingvo.

En la pasinta majo mi ekspedis al vi cirkulero pri la rezultato el paŝoj de la Brita Unuiĝo por la Ligo de Nacioj, kiuj celas igi venontan Mondedukadan Konferencon pristudi la Helplingvan Demandon. Tamen, ricevinte ian respondon, aŭ signon de vi, kiajn mi ricevis el diversaj aliaj naciaj organizaĵoj, kiuj kunlaboras, mi opinias, ke eble la cirkulero maltrafis kaj perdiĝis enpaŝte.

Do, mi sendas plian ekzempleron - bedaŭrinde iom difektan ĉar la plejbonaj jam delonge elĉerpiĝis - kun traduko de la koncerna rezolucio, kaj traduko de la salutletero al la 23-a Universala Kongreso de Esperanto, kiun mi legis en la Malferma Kunsido en Krakovo.

Mi tre esperas, ke vi povos ion atingi, kio helpas firmigi nian pozicion, kaj samtempe la peton de la koncerna Unuiĝo, kiam venos la tempo por ĝin prezenti; precipe konsiderante la bonajn fruktojn de Esperantista laboro en via progresema lando, mi kuraĝas esperi, ke io konkrete helpos rezultos el via kunlaboro en ĉi tiu afero, kiu estas tre promesplena por realporto de nia movado antaŭ la konsiderado de la Ligo. Necesas varbi la maksimuman forton kaj apogon, tiel ke neniel minacu la fiaksa finaĵo al niaj klopodoj, kiu rebatis nian aferon en tiu rondo en 1923 dank'al la sofiame stulta decido de la Komitato por Intelektu Ko-operado. Ĉefe danĝera estas tio, ke se la apelo ne prezentigos kun sufiĉe da premforto por si, la Komitato, por savi sian 'vizaĝon' denove malantaŭenigos la demandon, per aludo al la antaŭaj diskutoj kaj tiama decido. Ĉi tion ni esperantistoj devas ĉiuklopede malhelpi. Ankoraŭ unu punkton: ju pli da kategorio subteno el diversaj rondo; ni sukcesas varbi, des pli da favora ŝanco, ke oni ne entrudiĝeme okupiĝos pri la afero 'el filologa vidpunkto' kaj tiel enfandujigos la tutan aferon, polemikante pri personopiniaj bagatelajoj. Eklumas espero. Mi larĝe malferma laŭdordon, kaj evitu repusiĝon de sur la sojlo! Ĉi tio bezonas la helpon de ĉiuj, kaj mi restas tute certa, ke vi tujese faros laŭeble ĉi tiurilate. Ankau ni rimarku, ke la koncerna Unuiĝo mem ne faris ian deklaron ĝis nun pri sia sinteno, rilate kiun lingvon subteni k.t.p., do laŭeble apogo estas ankau dezirinda por se eble favoriĝi ĝin aktive por Esperanto.

- 2 -

Por via aktuala orientiĝo, mi submetas la jenan resumon de la afero. Se estas, tamen, iuj punktoj pri kiuj vi ne estas certaj, bonvolu tute ne heziti informi peti pri ili, kaj mi ĉiel laŭpove helpos:-

Dum la Kongreso de la Federacio de la Asocioj por la Ligo de Nacioj, okazinta en Budapeŝto pentekoste 1931, la Brita Unuiĝo por la Ligo de Nacioj submetis por adopto rezolucion pri la dezirindeco kunvoki Mondedukadan Konferencon, kiun oni akceptis. Poste ĝi transdoniĝis la la Prezidanto de la Ligo Kunveno, kaj pristudiĝis en la 6-a Komitato. Frue ĝi-jare ĝi fros al la Komitato por Intelektu Ko-operado, por priokupiĝo pri findecido kaj kunvenigaj aranĝoj k.t.p.

Kvankam la nunaj krizoj devigas al Ligaj Komisionoj k.t.p. limigon de laboro kaj konferencoj, oni ĉi tie planfide atendas, ke la ~~konferenco~~ nomita konferenco laŭeble frue okazos.

Bonŝance, estis eble interkonsente aranĝi, ke la rezolucio pri helplingvo ne prezentiga de la proksima fojo al la Komitato por Intelektu Ko-operado, ĉar oni volas kion eble fortenti la eblecon, ke ĝi simple flankenigos ĝin per aludo al la antaŭaj prifaroj. Ĉi tio estas ebla, ĉar la rezolucio estas privataĵo de la koncerna Unuiĝo, kaj peto al la Konferenco mem; do, ĝi ne formas parton de la rezolucio adoptita en Budapeŝto, sed estas postvalida kaj dependa. Tial, oni retenos ĝin, ĝis oni pridiskutas la tagordajn detalojn. Antaŭe tiam, espereble ni estos sukcesintaj kunamasigi sufiĉe da forto, pro certigi ĝin efektiviĝon. Kaj samtempe kuraĝigi la Unuiĝon prempeti pri ĝi se bezone, per monro, ke ĝi klopodas pri ĝenerale dezirata afero.

Plezure mi povas informi, ke la Pariza Komerca Kambo skribis al la Unuiĝo ~~via~~ pri sia intereso pri la klopodata Konferenco, kaj aparte pri la intenco ĝin peti konsideri la helplingvan Demandon. Ankau ĝi komunikis sian apogon al Esperanto, kaj la tekston de la rezolucio adoptita de la Konferenco de Prezidantoj de la Franca Komerca Kambraro pasintan junion en Parizo, laŭ kiu la Pariz Kambo rajtas okupiĝi pri la akcelo de Esperanto nome de la franca Kambraro mem. Ilia nome.

Ĉi tiu estas valora subteno el ĉiuj vidpunktoj, kaj bone uzebla por persvadi aliajn instituciojn kaj ĉiujn interesiĝi pri la nunaj penoj. Krome, la Pariza Kambo tiel eminente identiĝas kun la antaŭaj klopodoj en la Ligo Rondaro, ke ĝi havas apartan prestiĝon pri la afero.

Inter diversaj aliaj organizoj, kiuj interesiĝas pri la afero, mi ĝojas diri, ke la British Association for the Advancement of Science kaj Brita Rotario okupiĝas, kaj diskutos en siaj baldaj ĝeneralkunvenoj pri internaciaj rilatoj, kiel sinteni, kaj ĉu ankaŭ skribi al la Unuiĝo esprimon de sia intereso. Laŭ la tono de korespondado, mi kuraĝas esperi, ke io pozitiva rezultos fine el ĉi ĉio. Se jes, tio estos tre utila, ĉar ili ambaŭ estas influaĵoj kaj grava en sia propra medio. Tiam, ~~ĉi tiu~~ atento povos esti turnata al aliaj similecaj organizoj, kun plia espero por sukceso. Ili jam antaŭaj deklaris sian favoron al Esperanto, kaj tial mi opinias, plejbone komenci ofensivon ĉe ili. Ĝar ili estas la plej renomaj tiuspecaj, kaj estos poste verŝajne plifacile skiri alian subtenon, se la rezultato estos sukcesa kaj instige citebla.

Mi tre esperas, ke vi trovos eble ion fari ĉe kiuj ajn organizoj aŭ asocioj en Svedujo, kaj tial kontribui valoron helpon al la ĝenerala movado.

Se ankaŭ vi ŝatus mem esprimi dankon al la Unuiĝo, kaj samtempe detalan resumon pri la sukceso kaj apogo al Esperanto en via lando, en diversaj fakoj, ĉu aplikitaĵoj ĉu ne, tio ankaŭ estus sendube utila. La adreso de la asocio estas League of Nations Union, 15, Grosvenor Crescent, London, S.W.1.

En la okazo, se vi volus tion fari esperantlingve, mi volonte perus, kun anglalingva traduko.

Desirante al ĉiuj viaj klopodoj daŭran sukceson, kaj atendante aŭdi de vi pri tio, kion vi povos fari. Kun samideanaj salutoj,

Via samideano,

E. D. Durrant

Kunlaboranto de I.G.K. kaj B.E.A. pri la Brita Unuiĝo per la Ligo de Nacioj.

E. D. DURRANT,

MEMBERSHIP SECRETARY,

BRITISH ASSOCIATION,

Al la Sveda Esperanto-Federacio,
Stockholm 1,
Svedujo.

Kopio de salutletero de la
Brita Unuiĝo per la Ligo de Nacioj
al la 23-a Universala Kongreso de Esperanto.

LEAGUE OF NATIONS UNION,
15, Grosvenor Crescent,
London, S.W.1.

28th July, 1931.

Estimata S-ro,

Mi ŝatus, se vi benvole transdoni la salutojn de la Brita Unuiĝo per la Ligo de Nacioj al la Universala Esperanta Kongreso en Krakovo. Mia opinio anu el la plej esperigaj signoj de la kreskanta sento de mendcivitanece estas trevebla en la ĝiam pliiganta nombro de konferencoj kiuj kunvenigos ĝepensemulejn el ĉiuj mondpartoj, kaj mi sincere esperas, ke la granda kunveno en Krakovo prezentas ankoraŭ unu ekamen per la plipreĝigo de pli bona internacia komprenigado.

Ne estas necese, ke mi memorigu vin, ke en Februaro venontjare la unua Ĝenerala Malmunda Konferenco kunvenos en ~~Genevo~~ Genevo. Laŭ la grado en kiu tiu konferenco sukcesos, aŭ malsukcesos estigi limigon kaj malgrandigon de la munda armeiteco per internacia interkonsento, ĝi mezuras la sukceson de ĉiuj asocioj kiuj estas laberintaj per la estigo de munda civitaneco. Pre la urĝa graveco de ĉi tiu afero, mi velus sugestii, ke via Kongreso eble sekva la ekzemplan faritan de simila internaciaj organizoj, kaj rezoluici, ke ĉiuj anoj faren ĉien eblan laŭpove per studi la malmundatajn sekvejn, kaj eduki publikan opinion, celante certigi sukceson per efektiva malgrandigo de armeejoj, militŝiparejoj kaj aerarmeejoj de la mondo.

La Brita Unuiĝo per la Ligo de Nacioj, kiel vi scias, tre interesiĝas pri la internacia helplingva demando, kiel grava rimedo per antaŭenigi internaciajn komprenigadon, kaj ~~mi~~ verŝajne plezurigos vin diri al la Kongreso, ke pere de la internacia Federacio de la Unuiĝoj per la Ligo de Nacioj, mi urĝigos al la Ligo de Nacioj la gravecon kunvoki Mendkonferencen koncerne Edukadon pri mendcivitanece. Mi esperas, ke se tia Konferenco kunvenos, ĝi interalie konsideros la bezonon per tia lingvo, ke la rimedojn per kiuj ĝia studado povus plejbone esti antaŭenigata en la ŝtataj mebroj de la Ligo.

Via

(subsk.) J.C. Maxwell Garnett,

Sekretario.

Al S-ro E. D. Durrant,
ĉe 23-a Universala Kongreso de Esperanto,

113. Internacia Federacio de la Societaro por la Ligo de Nacioj.

Rezolucioj:- Peti la Internacian Federacion de la Asocioj por la Ligo de Nacioj meti la sekvantajn resoluciojn en la tagorden de la XV-a Plena Kongreso, per esti diskutata dum la februara kunveno de la Konstanta Komitato pri Edukado:-

(1921)
La XV-a Kongreso.

notante kun kontento la paŝojn faritajn de la Internacia Komitato pri Intelektua Kooperado, per kunvoki Konferencojn de Direktoroj de Supera Edukado, tamen rememorigas pri la antaŭa resolucio de la Federacio rekomendanta al la Ligo de Nacioj kunvoki Mondedukadan Konferencojn, kaj resoluciojn: Peti al la Ligo de Nacioj

- a) Alvekigi plejble frue Mondedukadan Konferencojn
- b) Inviti al tiu konferenco administrantojn kaj instruistojn kune kun reprezentantoj de memvolaj organizoj (inklusive la Asociojn por la Ligo de Nacioj); tiaj administrantoj, instruistoj kaj reprezentantoj estu nomataj de siaj respektivaj registaroj, sed ne estu tiuj reprezentantoj.
- c) peti la Konferencojn konsideri kiel plejbone

1. per administra agado
2. pere de instrukcioj historiaj, geografiaj kaj alie objekta kaj
3. per la helpe de memvolaj organizoj

efektivigi en la Preparaĵ (Instruaĵ) Kolegioj kaj Lernejoj la rekomendojn de la Ligo Sub-Komitato de Spertuloj pri "Kiel konigi la Ligon de Nacioj kaj kiel disvolvi la senton de Internacia Kooperado."

ANKAŭ konsiderante, ke estas jam decidite peti al la Internacia Federacio de la Asocioj por la Ligo de Nacioj urgigi al la Ligo de Nacioj la grandan gravecon alvekigi plejble frue Mondedukadan Konferencojn, la komitato

REZOLUCIOJ: (A) "Ke kiam tia Mondedukada Konferenco estos kunvokita sub la aŭspicioj de la Ligo de Nacioj, ĝi estu petata de la Unuiĝo konsideri, inter alie, kaj raportu pri (1) la bezono por internacia helplingvo kiel rimedo por antaŭenigi internacian interkompreniĝadon, (2) la plej taŭga lingvo por adopti se tia surrogata rimedo de komunikado estos trovita desirinda, kaj (3) la metodoj per kiuj ĝi povus plejbone esti instruata."

"Eversleigh",
Ipswich Road,
Woodbridge,
Suffolk,
Anglaĵo.

1-an de Majo, 1931.

Estimata Ĉarideamanto,

Pri grava decido de la Brita Unuiĝo por la Ligo de Nacioj rilate al internacia helplingvo.

Kun plenkura mi povas sciigi vin pri grava sekvaĵo de la 22-a Universala Kongreso de Esperanto en Oksfordo, 1930, pri kiu, laŭ rekomendo de la Internacia Centra Komitato, mi senteme turnas vin al vi, petante per via afabla kunhelpo por pluprogresigi la aferon.

Mallonge, kelktempe post la Kongreso de interrilatis kun la Unuiĝo por la Ligo de Nacioj (League of Nations Union, 15, Grosvenor Crescent, Londono, S.W.1 - kleriga kaj propaganda asocio por la Ligo de Nacioj en Anglaĵo) pri la obleso de oficiala subteno al Esperanto, kaj ĝia utiligo en la servo de tiu asocio por faciligi interkompreniĝadon en ĝia tiucala ŝoko. Post ioma intertraktado la asocio decidis peti la demandon antaŭ alian Edukadan Komitaton, al kiu la Brita Esperanto-Asocio provis plenumi detalojn pri Esperanto kaj ĝiaj protendoj, kiujn ĝi sorge studis.

Fine, frue en Marto, ĝi anoncis, ke ĝi estas urĝiganta al la Ligo de Nacioj kunvoki Mondedukadan Konferencojn plejble frue, sub la aŭspicioj de la Edukata Informcentro de la Sekretariaro en Genevo. Tiu antaŭvidebla okazo en aŭ 1932 aŭ 1933. Konsiderante ĝi tion, ĝi petas la konferencojn prieksplori la problemojn, inter aliaj aferoj, opiniojn, ke ĝi estas la plej kompetenta instanco por doni novan impulson al la instruado de internacia helplingvo, kaj tial rezoluciojn jene:-

"That when such a World Conference is called under the auspices of the League of Nations it should be asked to consider, amongst other matters, and to report upon (1) the need for an international auxiliary language as one means of promoting international understanding, (2) the most suitable language to be adopted if such a ~~xxxxx~~ makeshift means of communication is found to be desirable, and (3) the methods by which it might best be taught."

Traduko:-

"Ke kiam tia Mondkonferenco estos kunvokita sub la aŭspicioj de la Ligo de Nacioj, ĝi estu petata de la Unuiĝo konsideri, inter alie, kaj raportu pri (1) la bezono por internacia helplingvo kiel rimedo por antaŭenigi internacian interkompreniĝadon, (2) la plej taŭga lingvo por adopti se tia surrogata rimedo de komunikado estos trovita desirinda, kaj (3) la metodoj per kiuj ĝi povus plejbone esti instruata."

Ĉi tie mi rimarkigu, ke kvankam "makosift" (esp. "surogata") ne estas, laŭ nia vidpunkto, feliĉe elektita vorto, ĝi povas entoni certan taktikan valoron en tio, ke ĝi plidifine limigas la konsiderojn al arta lingvo kaj krome oble malfortigus la opozician povon de tiuj, kiuj volus diri, ke ideale oni lornu naciajn lingvojn.

Nun, kompreneble necesas, ke la decido de la Unuiĝo trovu oĝon kaj veku tian intereson, kiam donos apogon al la rezolucio kiam ĝi estos prezentata al la Konferenco, kaj ankaŭ samtempe forten al nia flanko. Tial mi skribas esperanto, ke vi povas helpi en iuj el la subaj manieroj:-

(1) Disvastigi per ĉiuj rimedoj la novaĝon.

Mi tre dankas, se vi bonvolus sendi inajn pres-ultrandojn, ĉu esperantajn, ĉu nacilingvajn, al mi per obligi montri konkretajn atestojn al la Unuiĝo en taŭga formo.

(2) Klopodi veki intereson pri la decido de similaĝ asocioj; se oble sendi la sintenon de tiuj asocioj pri la demando, kaj precipe pri Esperanto, celante en favoraj okazoj estigi similaĝn prisuploraĝon.

(3) Simile prizorgi diskonigon kaj varbon de subtono en pedagogiaĝ rondoĝ.

Rilato al paragrafoj (2) kaj (3), mi ankaŭ hatus ricevi laŭ via oportuno informon, komentojn aŭ sugestojn, fakto iajn ajn sciĝojn, kiuj obligos ordigi laŭoble plenajn detalojn por pluaĝ inter-traktadoj kun, kaj informo al la Unuiĝo, kaj ankaŭ prepare por la tempo kiam montriĝos laŭcolo, ke I.C.M. mem surpronu prizorgon pri la finaj paŝoj.

Se estas la detalo pri kiu plia informo aŭ klarigo estas dezirata mi volonte provizos laŭoble, aŭ sendos kopion de ĝi tian etanloĝo al kunlaboreraĝ personaĝon en la koncernaĝ fakoj post eto.

Estas esperato, ke kunlaborontoĝ trovos oble eksplusti ĝi tion kaj kontribui laŭ sia oble parton al la komuna agado, por konstrui fentan bazon por la finaj klopodoj. Kun ĝi tiu espero mi alrigardas la favoron de via respondo, kaj koro antaŭ-dankas pro ĉiuj helpofaroĝ kaj kunlaboraĝ subtonoj, salutante vin.

Via pleĝsamidano,

(E.D. Durrant)